The Wayward Bus
© 1947 John Steinbeck; (renewed) 1975 Elaine Steinbeck,
John Steinbeck IV, Thom Steinbeck
Bu kitabın yayın hakları Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
McIntosh & Otis, Inc.'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 3675 • Dünya Edebiyatı 348
ISBN-13: 978-975-05-3963-3
© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. Basım
1. Baskı 2026, İstanbul

Dizi yayın yönetmeni Murat Belge
Yayına hazırlayan Necdet Dümelli
Kapak Suat Aysu
Kapak resmi John French Sloan, "Meydandaki Otobüsler", 1925
Uygulama Hüsnü Abbas
Düzelti Berfin İnan

Baskı Ayhan Matbaası · Sertifika no. 44870
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41
Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

Cilt Güven Mücellit · Sertifika no. 45003
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6
Bağcılar 34218 İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · Sertifika no. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

John Steinbeck

Asiler Otobüsü

The Wayward Bus

ÇEVİREN ***Berrak Göçer***

iletişim

JOHN STEINBECK 27 Şubat 1902'de Salinas, Kaliforniya'da doğdu. Çocukluğunda, yaz tatillerinde Salinas civarındaki çiftliklerde çalıştı. Salinas Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1920 ve 1926 yılları arasında Stanford Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı bölümünde okudu fakat mezun olmadan okuldan ayrıldı. Uzun süre işçilik yaptı, turist rehberi olarak çalıştı. İlk kitabı *Altın Kupa* 1929'da yayımlandı. 1930'da Carol Henning'le evlendi. İlk kitabını *Cennet Çayırları* (1932), *Al Midilli* (1933) ve *Bilinmeyen Bir Tanrıya* (1933) takip etti. Satış başarısı yakalayan ve kendisine ün kazandıran kitabı ise *Yukarı Mahalle* (1935) oldu. Bu yıllarda, Büyük Buhran ve çiftçileri zor durumda bırakan toz fırtınaları Steinbeck'in kitaplarında önemli bir yer tutmaya başladı. *Bitmeyen Kavga* (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve *Gazap Üzümleri* (1939) eleştirmenler, okuyucular tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. *Gazap Üzümleri* 1940 Pulitzer Ödülü'ne ve Ulusal Kitap Ödülü'ne layık görüldü. Romanlarının yanı sıra *Krizantemler* (1937) ve *Uzun Vadi* (1938) adlı öyküleri yayımlandı. Bu dönemde biyolog Ed Ricketts'le kurduğu dostluk, Steinbeck'e kitap yazmak için maddi ve manevi desteği sağladı. 1941'de biyolog arkadaşına yardım etmek için Meksika'ya gitti ve bu seyahat, kitapları için önemli bir kaynak oldu. 1930'lu yılların ikinci yarısında yakaladığı başarıyı, 1942'de yayımlanan *Ay Batarken*'le sürdürdü. Aynı yıl, Carol'la olan evliliği sona erdi ve Gwyndolyn Conger'la evlendi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaş muhabirliği yaptı. Savaş sonrasında arka arkaya *Sardalye Sokağı* (1945), *Asiler Otobüsü* (1947), *İnci* (1947) adlı kitaplarını çıkardı. 1944 ve 1946'da iki oğlu oldu: Thomas Myles ve John. 1948'de Gwyndolyn'le boşandılar ve 1950'de Elaine Scott'la evlendi. *Çılgın Dünyadan Uzak* (1951), *Cennetin Doğusu* (1952), *Tatlı Perşembe* (1954), *Ben Bir Devrimciyim* (1954), *Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı* (1957), *Bir Savaş Vardı* (1958), *Kaygılarımızın Kışı* (1961) yayımlandı. 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Komite, yazarın "duygudaşlık yoluyla yarattığı mizah ve keskin bir toplumsal anlayışla bir araya getirdiği gerçekçi ve yaratıcı üslubu" nedeniyle bu ödülü verdiğini açıkladı. Ardından *Köpeğim Charley ile Amerika Yollarında* (1962) ve *Amerika ve Amerikalılar* (1966) yayımlandı. 1966'da, dedesinin de yaşadığı ve hayatını kaybettiği topraklara, İsrail'e seyahat etti. 1968'deki grip pandemisinde, New York'ta, 20 Aralık'ta kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti.

Kitaptaki dipnotlar çevirmene aittir.

Gwyn için...

Ey ahali, kulak verin hepiniz,
Ve dinleyin hürmetle bu hikâyeyi,
İbretlik oyun biçimini alan;
Alelade Adamın Çağrılışı adı,
Yaşamlarımızı gösteriyor ve sonlarını,
Günlerimizin faniliğini.

– "Everyman"[1]

1 *The Summoning of Everyman* [Alelade Adamın Çağrılışı], 15. yüzyılda yazılan anonim, ahlâkçı oyun.

1

San Ysidro'nun altmış sekiz kilometre güneyinde, Kaliforniya'da kuzeyden güneye inen büyük otoyolların birinde, seksen küsur yıldır Asiler Köşesi olarak anılan bir dörtyol ağzı bulunur. Burada bir kır yolu doksan derecelik açılarla bükülerek batıya uzar, ta ki yetmiş dokuz kilometre sonra kuzeyden güneye, San Francisco'dan Los Angeles'a ve tabii ki Hollywood'a inen bir başka otoyola bağlanana dek. Eyaletin bu bölgesinde içte kalan vadiden kıyıya gitmek isteyen herkes Asiler Köşesi'nden başlayıp tepelerden, küçük bir çölden, tarlalardan ve dağlardan kıvrılarak geçip sonunda San Juan de la Cruz kasabasının tam ortasındaki, kıyıya giden otoyola çıkan yolu kullanmak zorundadır.

Asiler Köşesi, adını 1862'de almıştır. Blanken adında bir ailenin dörtyol ağzında bir demirci dükkânı olduğu söylenir. Blankenlar ile damatları yoksul, cahil, gururlu ve zorba Kentuckylilerdi. Ne malları ne mülkleri bulunduğundan Doğu'dan yanlarında, ellerinde ne varsa onu getirmişlerdi: önyargılarını ve siyasi görüşlerini. Köle sahibi değillerdi ama kölelik kurumunu savunmak adına canlarını vermeye

hazırlardı. İç savaş başlayınca Blankenlar, Konfederasyon adına savaşmak için uçsuz bucaksız Batı'dan geri dönmeyi düşündüler. Ama upuzun yolu zaten bir kere katetmişlerdi, savaş çok uzaktaydı. İşte böylece Blankenlar çoğunluğun Kuzey'i tuttuğu Kaliforniya'da altmış beş hektar ve bir demirci dükkânıyla Birlik'ten ayrılıp Blanken Köşesi'ni Konfederasyon'a kattı. Bu asi adacığı pis Yankeelerden korumak adına ailenin siperler kazıp dükkâna mazgallar açtığı da söylenir. Çoğunlukla Meksikalılar, Almanlar, İrlandalılar ve Çinlilerden oluşan Yankeeler ise Blankenlara saldırmak bir yana, onlarla gurur duyuyorlardı. Blankenlar hayatlarında hiç böyle refah içinde yaşamamışlardı, zira düşmanları onlara tavuk, yumurta ve kesim zamanı domuz sosisi getiriyordu; çünkü herkes, sebebi ne olursa olsun bu yürekliliğin ödüllendirilmesi gerektiğini düşünüyordu. Buraya o gün bugündür Asiler Köşesi denir.

Blankenlar savaştan sonra tüm mağlup uluslar gibi tembelleşip huysuzlaştılar, her şeyden yakınıp nefret etmeye başladılar; savaş bitince onlarla artık gurur duyulmadığı için de insanlar atlarını nallatmaya, sabanlarına yeni demir taktırmaya gelmez oldu. Sonunda Birlik Ordusu'nun silah zoruyla başaramadığını San Ysidro'nun First National Bank'i haciz yoluyla başardı.

Şimdi aradan seksen küsur yıl geçtikten sonra Blankenlar hakkında aşırı gururlu ve geçimsiz oldukları dışında pek bir şey hatırlayan kalmadı. İlerleyen yıllarda toprakları birçok kez el değiştirdi, nihayetinde bir gazete kralının imparatorluğuna katıldı. Demirci dükkânı yandı, yeniden inşa edildi, tekrar yandı; geriye kalanlar önce yakıt pompalarıyla bir tamirhaneye, sonra da dükkân-lokanta-tamirhane-benzinliğe dönüştürüldü. Juan Chicoy ve karısı burayı satın alıp Asiler Köşesi ile San Juan de la Cruz arasındaki otobüs hattı bayiliğini devralınca tüm bunların üstüne bir de otogar oldu. Asi

Blankenlar cehalet ile tembelliğin göstergesi olan gururlarıyla düşük hakaret eşikleri yüzünden yeryüzünden silindi ve kimse neye benzediklerini hatırlamıyor. Ama Asiler Köşesi iyi biliniyor, Chicoylar da herkesçe seviliyor.

Yakıt pompalarının arkasında küçük bir lokanta duruyordu; lokantada bir tezgâh ile yere sabitlenmiş yuvarlak tabureler, yemek yerken şıklıktan ödün vermek istemeyenler için de üç tane masa vardı. Bunlar pek kullanılmazdı, zira Mrs. Chicoy'a masaya servis yaptığı zaman usulen bahşiş bırakılır ama tezgâha servis yaptığı zaman bırakılmazdı. Tezgâhın arkasındaki ilk rafta tatlı rulolar, çörekler ve donutlar vardı; ikinci rafta konserve çorbalar, portakallar ve muzlar, üçüncü rafta tek porsiyonluk kutularda mısır gevrekleri, pirinç gevrekleri, Grape-Nuts ve başka sefil gevrekler duruyordu. Tezgâhın arkasında bir uçta ızgara, yanında lavabo, onun yanında bira ve gazoz muslukları, onların yanında dondurma dolabı vardı; tezgâhın üstünde ise kâğıt peçete kutularından, müzik kutusu için bozuk para girişlerinden, tuzluktan, biberlikten ve ketçaptan oluşan öbeklerin arasında, büyük plastik kapakların altında pastalar sergileniyordu. Duvarlardaki boşluklar takvimler ve posterlerle süslenmişti, bunlarda gerçek olamayacak derecede parlak yüzlü, büyük memeli ve kalçasız kızlar yer alıyordu – sarışın, esmer ya da kızıl ama illa da göğsü gelişmiş, öyle ki başka bir canlı türü ziyarete gelse sanatçı ile seyircinin bu organa düşkünlüğünden, üreme organı görevini memelere atfederdi.

Parlak kızların arasında çalışan Alice Chicoy, yani Mrs. Juan Chicoy, geniş kalçalı ve sarkık memeliydi, ağırlığını iyice topuklarına vererek yürürdü. Takvimdeki kızları ya da Coca-Cola kızlarını zerre kıskanmazdı. Hayatta onlara benzeyen kimseyi görmemişti, gören olduğunu da sanmıyordu. Yumurtaları ile hamburgerlerini pişirir, konserve

cular olabildiğince hızlı inmek isterdi. Baltayı taşa vurmuştu. Asiler Köşesi'nde sadece kızı indirip lanet olası turta kasalarını bırakacak kadar duracaktı. Direksiyonun üstüne çöktü. Kız ellerini kucağında kavuşturmuştu, aynada Louie'yle bakışmıyordu. Bundan daha güzel sürüyle kız vardı. Şu forseps izleri iğrençti. İnsanın içini ürpertiyordu. Elbette onları gizlemek için saçlarını açık tutuyordu. Böyle bir kız saçlarını ha deyince toplayamazdı. Louie toplu saç seviyordu ve Tanrım, yatakta uyanınca o izleri gördüğünüzü bir düşünsenize. Dünya domuzcuk kaynıyordu ve Louie yolunu buluyordu. Ama göğsünde ve karnında kederin ağırlığını hissediyordu. Onunla savaştı, onu dürtükledi ama bana mısın demiyordu. Bu kızı bugüne dek hiç kimseyi istemediği kadar çok istiyordu ve farklı bir biçimde istiyordu. Kayıp hissiyle içi kurak bir çöle döndü. Kızın adını bile bilmiyordu, artık onu tanıyamayacaktı. San Ysidro'ya döndüğünde Edgar'ın hevesli bakışlarla onu sorgulayacağını biliyordu. Louie, acaba Edgar'a yalan söyler miyim diye düşündü.

Büyük tekerlekler yolda tiz, titrek bir şarkı tutturmuş ilerliyordu; motor ise ağır bir ritimle zonkluyordu. Gökyüzü büyük, yağmur yüklü, pofuduk bulutlarla kaplıydı; ortaları is kadar kara, kenarları ise beyaz ve parlaktı. Şu an bir tanesi güneşe doğru usul usul ilerlemekteydi. Louie gölgesinin otoyolun ilerisinde otobüse hızla yaklaştığını şimdiden görebiliyordu; daha da ileride ise Asiler Köşesi'ndeki lokantayı saran yüksek, yeşil meşe yığınları görünüyordu. Louie hayal kırıklığıyla doldu.

Otobüs yaklaşırken Juan Chicoy yanına geldi.

"Bugün bana ne getirdin?" diye sordu kapı açılırken.

"Bir yolcu, bir sürü de turta," dedi Louie. Koltuğundan kalktı, arkaya uzandı ve kızın valizini kaldırdı. Aşağı inip elini uzattı, kız da inerken elini Louie'nin koluna koydu. Lokantaya doğru yürüdüler.

karbüratörlere verebileceği zararı önceden asla kestiremezdi; Juan Chicoy ne denli olağanüstü bir ustaysa çırakları da genelde o kadar burnu havada yeniyetmeler olurdu; tek bildikleri, iş yokken lokantadaki müzik kutusuna sahte bozukluk atıp Alice Chicoy'la atışmaktı. Hep bir fırsatın peşinden koşardı bu delikanlılar ve giderek güneye, Los Angeles'a ve elbette günün birinde dünyadaki tüm yeniyetmelerin toplaşacağı yere, Hollywood'a akarlardı.

Tamirhanenin arkasında kafesli iki küçük müştemilat vardı, birinin üstünde "Bay" diğerinde "Bayan" yazıyordu. Biri tamirhanenin sağından diğeri solundan olmak üzere her ikisine de birer patika uzanıyordu.

Asiler'in, ekili tarlaların arasında kilometrelerce öteden seçilmesini sağlayan en büyük özelliği tamirhane ile lokantayı saran büyük akmeşelerdi. Yazın parlak yeşil, kışın kara ve kasvetli dallara sahip bu siyah gövdeli, uzun, zarif meşeler o geniş, düz vadinin abideleriydi. Onları Blankenlar mı dikmişti, yoksa Blankenların dibinde mi bitivermişlerdi, kimse bilmiyordu. İkinci ihtimal daha akla yatkın, hem Blankenlar yiyemeyecekleri herhangi bir şey ekmediklerinden hem de ağaçlar seksen beş yaşından daha yaşlı göründüğünden. İki yüz yaşında olabilirler, öte yandan belki de kökleri bu yarı çorak topraklarda hızla büyümelerini sağlayan bir yeraltı nehrine ulaşmıştır.

Bu heybetli ağaçların gölgesi yazın otogara vurduğundan yolcular sık sık altlarında öğle yemeklerini yer, hararet yapmış motorlarını dinlendirirlerdi. Otogar da hoştu, parlak yeşil ve parlak kırmızıya boyanmıştı, lokanta yüksek sardunyalarla çevriliydi, çalı kadar sık kırmızı sardunyalar ile koyu yeşil yapraklar. Pompaların önü ve etrafındaki beyaz çakıllar her gün tırmıkla düzeltilip ıslatılıyordu. Lokanta da tamirhane de sistemli ve düzenliydi. Örneğin lokantadaki raflarda duran konserve çorbalar, kutu gevrekler, hatta